

CZŁOWIEK
i jego **ŚWIAT**
w słowach
i tekstach

PODRĘCZNIKI
I SKRYPTY

UNIWERSYTETU
ŚLĄSKIEGO
W KATOWICACH

NR 107

Małgorzata Kita Aldona Skudrzyk

CZŁOWIEK
i jego **ŚWIAT**
w słowach
i tekstach

Wybór tekstów języka polskiego
dla cudzoziemców
na poziomie zaawansowanym

Wydanie trzecie

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Katowice 2009

Redaktor serii: Kultura i Język Polski dla Cudzoziemców
Małgorzata Kita

Recenzenci wydania pierwszego
Kazimierz Ożóg
Aleksander Wilkoń

Spis treści

Słowo wstępne	7
-------------------------	---

Blżej języka polskiego

1. Język polski jako język obcy	11
2. Alfabet	47
3. ABC frazeologii	81
4. Odmiany języka polskiego. Ile jest języków polskich?	95

Obraz świata w języku polskim

5. Życie	119
6. Kondycja człowieka	163
7. Kobieta	181
8. Uczucia	203
9. Rodzina. Dom	221
10. Przyjaźń	235
11. Szkoła	245
12. Pory roku	271
13. Pogoda	287
14. Kolory	307
15. Zwierzęta	325
16. Jak masz na imię?	353

Język w działaniu

17. Grzeczność językowa. Etykieta językowa	377
18. Gafy małe i duże	391
19. Tabu językowe i eufemizm	399
20. Gest w komunikacji językowej. Powiedz to bez słów	413
Indeks cytowanych twórców i myślicieli	427
Zalecana literatura językoznawcza	435

Słowo wstępne

Podręcznik zawiera bogaty wybór interesujących i wartościowych tekstów, stanowi swoistą antologię tekstów przybliżających polską literaturę i kulturę.

Uznajemy, że warunkiem wstępnym skutecznego korzystania z podręcznika jest dobra, a nawet bardzo dobra znajomość języka polskiego i spora wiedza kulturowa oraz „niekonsumpcyjne” nastawienie do języka. Wybrane przez nas utwory bądź ich fragmenty umożliwiają bowiem kontakt z tekstami o funkcji estetycznej i stwarzają szansę rozwijania sprawności stylistycznej.

Na tom składają się utwory lub fragmenty utworów literackich z różnych epok, także wyimki tekstów filozoficznych oraz naukowych, popularnonaukowych i publicystycznych. Są także teksty użytkowe, dowcipy, sentencje, przysłowia. Ukazują one zatem polszczyznę bogatą, różnorodną, barwną, niejednorodną: słowem — polszczyznę, którą kiedyś określano mianem „kulturalnej”. Zestawione teksty pozwalają niewątpliwie poszerzyć zasób słownictwa i frazeologii z językowego rejestru ogólnego. Nadto dają możliwość głębszego spojrzenia na kulturę polską przez pryzmat funkcjonującej w niej metaforyki, prezentowanego językowego obrazu świata, pokazują też różne fragmenty polskiej rzeczywistości zawartej w słowach.

Wybrane teksty skupione są wokół kręgów tematycznych wyznaczonych stopniem istotności dla każdego, kto pragnie poznać kulturę innego narodu. Są więc teksty zgromadzone wokół dwudziestu centrów podzielonych na trzy partie: pierwszą tworzą teksty i ćwiczenia oddające fenomen języka polskiego jako obcego, jako systemu znaków i zespołu odmian (*Język polski jako obcy, Alfabet, ABC frazeologii, Odmiany języka polskiego, Ile jest języków polskich?*), druga poświęcona jest najważniejszym kategoriom semantycznym tworzącym mozaikę polskiego językowego obrazu świata (*Życie, Kondycja człowieka, Kobieta, Uczucia, Rodzina, Dom, Przyjaźń, Szkoła, Pory roku, Pogoda, Kolory, Zwierzęta, Jak masz na imię?*), wreszcie część trzecia ukazuje język w działaniu (*Grzeczność językowa, Gafy wielki i małe, Tabu językowe i eufemizm, Gest w ko-*

munikacji). A zatem cały podręcznik oscyluje wokół słów i znaczeń, często konotacji semantycznych i kulturowych zawartych w polskich słowach i tekstach.

Każdy rozdział tematyczny zawiera teksty zróżnicowane pod względem językowym, gatunkowym, stylistycznym, chronologicznym.

Zaproponowane przez nas teksty mają wielorakie funkcje dydaktyczne: pokazują, jak daną kategorię znaczeniową można wyrazić, zapoznają z fragmentem polskiej literatury, wreszcie stanowią materiał ćwiczeniowy niezbędny w rozwijaniu umiejętności językowych i kompetencji kulturowej. Teksty opatrzyliśmy zestawem propozycji poleceń wyznaczających kierunki analiz i interpretacji.

W opinii profesora Aleksandra Wilkonia: „Autorki tak skonstruowały wybór tekstów, by można go było uznać nie tylko za pożyteczny, ale też artystycznie ważny przewodnik po polskiej kulturze. Tym samym może on być potraktowany także jako swego rodzaju antologia literatury polskiej, która okazać się może bardzo przydatna dla studentów polonistik zagranicznych, gdzie biblioteki nie zawsze dysponują bogatym księgozbiorem. Nauczyciele, lektorzy i studenci tych polonistik często wskazują na brak w polskiej ofercie glottodydaktycznej dobrego i bogatego zbioru tekstów literackich.”

Według profesora Kazimierza Ożoga: „Nauka języka obcego jest procesem długim i bardzo skomplikowanym. Wymaga ona wielu ćwiczeń i czasu. Jest to swoiste continuum i doprawdy trudno jest powiedzieć, kiedy osiąga się kolejne stopnie opanowania różnych poziomów kompetencji językowej. Podręcznik może tę naukę jedynie ułatwić, uatrakcyjnić, może dostarczyć ważnych bodźców do samodzielnej pracy, może wspierać działania ucznia, dostarczać materiału ćwiczeniowego i przedstawić zbiór wiadomości z gramatyki. Niektóre podręczniki koncentrują się na materiale ćwiczeniowym, którego fundamentem są teksty. Ten podręcznik jest właśnie typem podręcznika ćwiczeniowego i bardzo dobrze wypełnia lukę w publikacjach glottodydaktycznych. Brakowało bowiem takiego opracowania. Książka dobrze trafia w zapotrzebowanie edukacyjne.”

Nasza książka powstawała z myślą o osobach uczących się języka polskiego jako obcego na poziomie zaawansowanym. Tych zatem, dla których celem pozostało już być osiągnięcie sprawności gramatycznej i komunikacyjnej w posługiwaniu się językiem polskim, sprawności te bowiem już posiadli. Jednakże krąg jej odbiorców nie jest ograniczony. Podręcznik powinien trafić także do studentów polonistyki, dziennikarstwa, zarządzania. Można go bowiem wykorzystywać na zajęciach z leksykologii, semantyki, stylistyki, onomastyki, kultury języka.

Książka jest pomyślana jako dopełnienie opublikowanego przez Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego w 1998 roku podręcznika Małgorzaty Kity *Wybieram gramatykę!*

Autorki

Indeks cytowanych twórców i myślicieli

- Achard Marcel 137
Adams Charles Follen, *Do Bari i Jadidy: bodolog kochadka* 73
Adamski Jan, *Ptaki, zwierzęta i rośliny w relacjach gwarowych z Biłgoraja* 101
Andrzejewski Jerzy 119
Andrzejewski Jerzy, *Gra z cieniem* 151—152
Andrzejewski Jerzy, *Z dnia na dzień* 146, 152—153, 206, 291—298, 319
Anusiewicz Janusz, *Lingwistyka kulturowa. Zarys problematyki* 335
Anusiewicz Janusz, *Słownik polszczyzny potocznej* 114—115
Arystoteles 241
Asnyk Adam 272
Aymé Marcel 312
- Baillot Onézime 139
Balcerzan Edward, *Polscy pisarze o sztuce przekładu* 42
Barańczak Stanisław 58—61, 73, 266, 271, 272, 326, 328—330, 345, 348
Barańczak Stanisław, *Biografioty* 159
Barańczak Stanisław, *Co dziś rzucili* 88—89
Barańczak Stanisław, *Elegia druga, urodzinowa* 130—132
Barańczak Stanisław, *Emu* 330
Barańczak Stanisław, *Pegaz zdębiał* 49—50, 74, 77—78
Barańczak Stanisław, *Podróż zimowa XVI* 279
Barańczak Stanisław, *Przepiórka* 75—76, 349—350
Barańczak Stanisław, *Wypełnić czytelnym pismem* 136
Barańczak Stanisław, *Ze wstępu do rozmówek* 15
Bartmiński Jerzy, *Projekt listy haseł do słownika aksjologicznego* 178—179
Bartmiński Jerzy, *Ptaki, zwierzęta i rośliny w relacjach gwarowych z Biłgoraja* 101
Baudelaire Charles 119
Beaumarchais Pierre Augustin 119
Bełza Władysław, *Abecadło o chlebie* 51—52
Benoit Pierre 139
Bierce Ambrose 138
Błoński Jan 29—34, 254—259

- Bocheński Zbigniew 139
 Boy-Żeleński Tadeusz 41
 Bożek Renata, *O Czerwonym Kapturku* 103—104
 Broniewski Władysław, *Anka* 149
 Broniewski Władysław, *W zachwycie i grozie* 148
 Browning Elizabeth M. 181
 Brzechwa Jan, *Kotek* 326
 Brzechwa Jan, *Papuga* 325
 Brzechwa Jan, *Psie smutki* 348
 Brzechwa Jan, *Słoń* 325
 Budda 198
 Bunsch Karol 138
 Burgess Gelett, *Fioletowa krowa* 345
 Burns Robert 272
 Bursa Andrzej, *Funkcja poezji* 184
 Butler Samuel 41
 Buttler Danuta, *Polski dowcip językowy* 112
- Campion Edmund 139
 Camus Albert 138
 Canetti Elias 377
 Capponi-Borawska Tessa, *Dwa oblicza duszy* 279—280
 Caron Denis 139
 Cassirer Ernst 15
 Cervantes Miguel 138
 Cesbron Gilbert 119
 Chaplin Charles 119
 Chapman George 182
 Chciuk Andrzej, *** 105
 Chevalier Maurice 138
 Churchill Winston 120, 240
 Chwalibóg Feliks 120
 Cicero M. Tullius 40
 Clemenceau Georges 120
 Cocteau Jean 120, 182
 Collins William Wilkie 120
 Czechow Antoni 139
 Czubala Dionizjusz, *Boju, boju, bojka. Wybór baśni śląskich* 100
 Czubalina Marianna, *Boju, boju, bojka. Wybór baśni śląskich* 100
- Czukowski Kornel 42
- Dąbrowska Anna, *Eufemizmy współczesnego języka polskiego* 401—404
 Dąbrowska Maria, *Noce i dnie* 108
 Dąbrowski Jerzy, *Były w lesie raz igrzyska* 326—327
 De La Bruyère Jean 121
 De La Rochefoucauld François 121
 De La Serna Ramón Gómez 139
 De Molina Tirso 182
 De Sica Vittorio 141
 Demokryt 120
 Dryden John 40
 Dygat Stanisław 181, 377
 Dykiel Bożena 225
- Eliot George 183
 Eliot Thomas S. 337—338, 368
 Emerson Ralph Waldo 120
 Epikur 240
 Eurypides 182
- Fangrat Tadeusz, *Gęgał słoń* 326
 Ficowski Jerzy, *Biała kolęda* 321
 France Anatol 120, 182
 Franklin Benjamin 120, 139
 Fredro Aleksander 377
 Fredro Aleksander, *Małpa w kąpielu* 425—426
 Freud Zygmun 120
 Fromm Erich 120
- Galsworthy John 120
 Gałczyński Konstanty Ildefons 272
 Gałczyński Konstanty Ildefons, *Rozmowa liryczna* 207—208
 Ginczanka Zuzanna, *Wyjaśnienie II* 141
 Giraudoux Jean 121
 Goethe Johann Wolfgang 40—41, 138
 Gombrowicz Witold 121, 245
 Gombrowicz Witold, *Ferdynand* 249—253, 422—424

- Gorey Edward, *Alfabet zwierząt nie-
słusznie lekceważonych* 328—330
- Gorey Edward, *Ludzkość* 58—61
- Gorzelski R., *Otoczaki* 401
- Grant Cary 139
- Grochowiak Stanisław, *** 359
- Grochowiak Stanisław, *Czerwiec* 75
- Grodzieńska Stefania, *Dałam listonosz*
195—196
- Groński Ryszard Marek, *Bardzo trudne
pytania* 148
- Groom Winston, *Forrest Gump* 17—19
- Guitry Sacha 138
- Gumilow Mikołaj 42
- Hagège Claude 39
- Handke Kwiryna, *Polski język familijny*
107
- Hašek Jarosław, *Przygody dobrego wo-
jaka Szwajka podczas wojny świato-
wej* 106
- Hemar Marian, *Maryla* 184—187
- Hemingway Ernest 121
- Hobson Wendy, *Kwietny kalendarz*
219—220, 271—273
- Hulka-Laskowski Paweł 106
- Humboldt Wilhelm von 41
- Ibisz Krzysztof 226
- Iłakowiczówna Kazimiera, *Lato* 276—
277
- Ionesco Eugène, *Lekcja* 29—34, 254—
259
- Ionesco Eugène, *Lysa śpiewaczka* 16
- Iwaszkiewicz Jarosław 272
- Iwaszkiewicz Jarosław, *Marginalia*
242—243, 351
- Jakobson Roman, *Poetyka w świetle
językoznawstwa* 108—109
- Janus Elżbieta 174
- Januszewska Hanna 96—99
- Jarząbek Krystyna, *Znaki kinetyczne
wspomagające komunikację mowną*
*i ich miejsce w nauczaniu języków
obcych* 414, 419—421
- Jasiński Jakub, *Jaś i Zosia* 364—365
- Joubert Joseph 140
- Joyce James 121
- Jurandot Jerzy 138
- Jurandot Jerzy, *Mecz międzypaństwowy*
106
- Juzwa Maria 322—324
- Kaczyński Bogusław 224
- Kamieńska Anna, *Śmieszne* 350
- Karwatowska Małgorzata, *O pewnych
wyznacznikach strukturalnych i poje-
ciowych współczesnej gwary uczniow-
skiej* 265
- Kern Ludwik Jerzy, *Psepis na wielk dla
dzieci* 71—72
- Kita Małgorzata, *Mizoginia i uwielbienie
kobiety w aforyzmach francuskich
i polskich drugiej połowy XIX wieku*
198—199
- Kita Małgorzata, *Wybieram gramaty-
kę!* 8
- Kochanowski Jan 240
- Kochanowski Jan, *Tren VIII* 147
- Kofta Jonasz, *Niedomówienie* 141
- Kołodziejek Ewa, *Językowa corrida 2,
czyli walki z bykami ciąg dalszy* 282
- Komeński Jan Amos 245
- Konopnicka Maria, *Jesienią* 312
- Konwicky Tadeusz, *Kot Iwan* 336—337
- Konwicky Tadeusz, *Starość* 142
- Kopaliński Władysław, *Kot w worku
czyli z dziejów pojęć i rzeczy* 339—
340, 396—397, 409
- Kopaliński Władysław, *Słownik eponi-
mów czyli wyrazów odmiennych*
369—374
- Kopaliński Władysław, *Słownik przypo-
mnień* 310—311
- Kopaliński Władysław, *Słownik symboli*
11, 319—320
- Korwin-Mikke Janusz 198

- Korzeniowski Józef 121, 240, 353
 Kotarbiński Tadeusz, *** 125
 Krasicki Ignacy, *Przyjaciele* 239—240
 Kraszewski Józef Ignacy 182
 Krynicki Ryszard, *Organizm zbiorowy* 12
 Krzyżyk Danuta 43—44, 265
 Kubiak Tadeusz, *Co się zwierzętom śni* 347—348
 Kucówna Zofia 224—225
 Kuncewiczowa Maria 224
 Kuncewiczowa Maria, *Cudzoziemka* 151
 Kurek Jalu 121
 Kutz Kazimierz, *Perła w koronie* 110—111
 Kwiatkowski Tadeusz, *Od kuchni. Anegdoty literackie* 395—396
- La Fontaine Jean de 182
 Lakoff Robin, *Język a sytuacja kobiety* 311
 Lec Stanisław Jerzy 42
 Lem Stanisław, *Jak ocalał świat* 61—64
 Lengren Zbigniew, *Kruk i Lis* 347
 Leopolda Jan 40
 Lessing Gotthold Ephraim 41, 183
 Ligoń Stanisław, *Bery i bojki śląskie* 172
 Lipczuk Ryszard 42—43
 Lipiński Eryk, *Wesoło o malarzach* 319
 Lipska Ewa, *Dyktando* 43
 Lipska Ewa, *O czym myśli dziewczyna na lekcji gramatyki języka polskiego* 253—254
 Lipska Ewa, *Ręce* 89
 Lisowski Jerzy 16
- Ługowska Urszula, *Polka statystyczna* 191—194
- Malraux André 121
 Mancken Henry Louis 140
 Mann Tomasz 377
 Mann Wojciech, *Szkoła* 246
 Marcjanik Małgorzata, *Polska grzeczność językowa* 378—379
- Marcjanik Małgorzata, *Typologia polskich wyrażen językowych o funkcji grzecznościowej* 378
 Marianowicz Antoni, *Czy kto widział?* 343
 Markowski Andrzej 44
 Markowski Andrzej, *Leksykon najnowszych wyrazów obcych* 23—26
 Markowski Andrzej, *Polszczyzna znana i nieznaną* 284—286
 Maugham William Somerset 138
 Mauriac François 121
 Maurois André 121
 Ménage Gilles 40
 Metternich księżę 182
 Mickiewicz Adam 122, 181, 271
 Mickiewicz Adam, *Niepewność* 203—204
 Mickiewicz Adam, *Pan Tadeusz* 389—390
 Mickiewicz Adam, *Przyjaciele* 238—239
 Mickiewicz Adam, *W imionniku K. R.* 374
 Minissi Nullo, *Mowa* 143
 Minkiewicz Janusz, *Literki dziecięce od A do Z* 51
 Miodunka Władysław, *Język a identyfikacja kulturowa i etniczna* 16
 Molière 121
 Mondel Dorota, *Xięga imion* 360—364
 Montaigne Michel 121, 122
 Morsztyn Jan Andrzej, *Do tejże* 173
 Mrożek Sławomir, *Czerwony Kapturek* 102—103
 Mrożek Sławomir, *Kontrakt* 35—37
 Mrożek Sławomir, *Moniza Clavier* 27—28
 Mrożek Sławomir, *Ruch wydawniczy* 28—29
 Mularczyk Andrzej, *Sami swoi* 111—112
- Nałkowska Zofia 122
 Nash Ogden, *Jeż* 348
 Nash Ogden, *Kanarek* 326

- Niebrzegowska Stanisława, *Ptaki, zwierzęta i rośliny w relacjach gwarowych z Biłgoraja* 101
- Niedzielski Henryk, *Sposób porozumiewania się bez słów, czyli komunikacja pozawerbalna w Polsce* 414
- Nietzsche Fryderyk 138, 140, 198
- Norwid Kamil Cyprian, *W Weronie* 313
- Nowak Tadeusz, *A jak królem, a jak katem będziesz* 128—129
- Nowakowski Marek, *Wesele raz jeszcze. Zdarzenie w Miasteczku* 109—110
- Nowicki Andrzej, *Kocie imiona* 368
- Nowicki Andrzej, *Pieśń Kocilapciów* 337—338
- Nowicki Andrzej, *Takie Coś* 340—343
- Nurowska Maria, *Panny i wdowy. Zniewolenie* 38—39
- Odojewski Włodzimierz, *Kwarantanna I* 150—151
- Odojewski Włodzimierz, *Pogrzebany* 154—156
- Olkiewicz Zbigniew, *Sekrety słów* 53—57
- Opacki Ireneusz 157
- Ortega y Gasset José 41, 122, 198
- Osiecka Agnieszka, *Gra słów* 70
- Osiecka Agnieszka, *Męski protest song* 78
- Osiecka Agnieszka, *Mówiłam żartem* 87—88
- Osiecka Agnieszka, *Niech żyje bal* 124
- Osiecka Agnieszka, *Urwać nać!* 409—410
- Ostaszewska Danuta, *Stereotyp rodziny* 228
- Ożóg Kazimierz 8
- Paszkowski Józef 354
- Pavese Cesare 122
- Paweł święty 198
- Paweł święty, *Hymn o miłości* 206—207
- Pawlikowska-Jasnorzewska Maria 181, 272, 273
- Pawlikowska-Jasnorzewska Maria, *Fotografia* 205
- Pawlikowska-Jasnorzewska Maria, *Ja* 147
- Pawlikowska-Jasnorzewska Maria, *Miłość* 209
- Pawlikowska-Jasnorzewska Maria, *Ogród* 276
- Pawlikowska-Jasnorzewska Maria, *Szki-cownik poetycki* 359—360
- Perrault Charles, *Czerwony Kapturek* 96—99
- Perrier François 140
- Pietkiewicz Edward, *Savoir-vivre dla każdego* 391—393
- Pijanowski Lech, *Kolorowa krowa* 344—345
- Pilch Jerzy, *Sakramentalne tak* 136—137
- Pisarek Walery, *Słowa między ludźmi* 414—415
- Pitigrilli 140
- Platon 198
- Polański Kazimierz (red.), *Encyklopedia językoznawstwa ogólnego* 399—400, 413
- Popiołek Ewa, *Trzymają się mocno* 232—233
- Prechitko Ewa, *Wzory listów polskich* 160, 356—357, 358
- Prévost André 140
- Przemyska Anna, *Niebieskie niebo* 312
- Przemyska Anna, *Rozmowa nad kaszką* 208—209
- Przerwa-Tetmajer Kazimierz 271
- Przerwa-Tetmajer Kazimierz, *W lesie* 313—314
- Przybora Jeremi, *Divertimento op. 4 Sylwestrowe* 146
- Przybora Jeremi, *Kuplety Starszych Panów* 144—145
- Przybora Jeremi, *Kwestionariusz Prousta* 134—136
- Przybora Jeremi, *Mieszanka firmowa* 65—67, 101—102, 266—267

- Przybora Jeremi, *Smutek 277—278*
Przybora Jeremi, *Wesołe jest życie starszka* 145
Pszoniak Wojciech, *Przekorne wiosny* 280
Puławska Hanna, *Aliteracje* 50—51
Pytasz Marek (red.), *Leksykon szkolny. Gatunki paraliterackie, publicystyczne i użytkowe* 132—133
- Redliński Edward, *Awans* 259—260
Régner Madame 182
Richter Jean-Paul 41
Rimbaud Arthur, *Samogłoski* 317
Rodoć Mikołaj, *Idylla maleńka taka* 347
Rodowicz Maryla 225
Royell Helen 140
Różewicz Tadeusz, *Bursztynowy ptaszek* 275
Różewicz Tadeusz, *List do ludożerców* 164—165
Różycka Agnieszka, *Trzymają się mocno* 232—233
Różycki Marek, *Ankieta* 177
Rychłowska Irena, *O Czerwonym Kapurku* 103—104
- Safrin Horacy 140
Saint-Exupéry Antoine de, *Mały Książę* 235—238
Samozwaniec Magdalena 122, 138, 139
Sangare Omar, *Człowiek człowiekowi człowiekiem* 163—164
Sawicka Grażyna, *Obraz domu we współczesnej polszczyźnie* 223
Schopenhauer Arthur 41
Schopenhauer Arthur, *Aforyzmy o mądrości życia* 242
Searle John 39
Sellers Peter 140
Seneka 141
Shaw George Bernard 377
Siciński Andrzej 225
- Sienkiewicz Henryk 307
Sienkiewicz Henryk, *W pustyni i w puszczy* 108
Sinielnikoff Roxana, *Wzory listów polskich* 160, 356—357, 358
Skawiński Jacek, *Słownik polszczyzny potocznej* 114—115
Skierkowski Marek, *Xięga imion* 360—364
Skudrzykowa Aldona 40, 45—46
Skudrzykowa Aldona, *„Musi być do wyboru”... czyli o kobiecej strategii komunikacyjnej* 187—189
Skwiecińska Olena, *Nie jestem feministką* 196—197
Sławiński Janusz (red.), *Słownik terminów literackich* 400
Słomczyński Maciej 42, 127—128
Słonimski Antoni 91
Słowacki Juliusz, *Beniowski* 12
Słowacki Juliusz, *W pamiętniku Zofii Bobrówny* 367
Sochański Bartłomiej 113
Sochoń Jan, *Słownik pojęć zmystyfikowanych* 209
Sofokles 182
Sordi Alberto 141
Stachura Edward, *Człowiek człowiekowi* 164
Stachura Edward, *Fabula rasa (rzecz o egoizmie)* 205—206, 318
Stachura Edward, *Jestem niczyj* 204
Stachura Edward, *Kropka nad ypsylonem* 48—49
Stachura Edward, *Lekcja języka angielskiego* 16—17
Stachura Edward, *Się* 15—16
Stachura Edward, *Urodziny* 129—130
Stachura Edward, *Zabraknie ci psa* 345—346
Stachura Edward, *Życie to nie teatr* 126—127
Staël, pani de 377
Staff Leopold 413

- Staff Leopold, *Deszcz jesienny* 275
 Staff Leopold, *Hymn do barw* 319
 Staff Leopold, *Pochwała partnerstwa* 313
 Stanclik Mieczysław, *Mówię: Jesień* 274—275
 Suares André 181
 Syrus Publiusz 182
 Szczepkowska Joanna, *Opowiem wam bajkę...* 104—105
 Szczypiorski Andrzej, *Złović cień* 246—249, 281, 288—291
 Szekspir William 183
 Szekspir William, *Dwaj panowie z Weroni* 12
 Szekspir William, *Jak wam się podoba?* 126
 Szekspir William, *Romeo i Julia* 353—354
 Szekspir William, *Tragiczna historia Hamleta księcia Danii* 127—128
 Szolginia Witold 106
 Szykowski Jan 235—238
 Szyborska Wisława, *Allegro ma non troppo* 125—126
 Szyborska Wisława, *Drobne ogłoszenia* 26—27
 Szyborska Wisława, *Dworzec* 67—68
 Szyborska Wisława, *Lekcja* 245
 Szyborska Wisława, *Nagrobek* 160
 Szyborska Wisława, *Nic dwa razy* 123
 Szyborska Wisława, *Pisanie życiorysu* 133—134
 Szyborska Wisława, *Pogrzeb* 157—158
 Szyborska Wisława, *Portret kobiety* 187
 Szyborska Wisława, *Słówka* 278—279
 Szymczak Mieczysław (red.), *Słownik języka polskiego* 357, 400
 Szymczyk Jacek, *Zapytariusz* 176—177
 Świętochowski Adam 240
 Taranienko Zbigniew, *Rozmowy o malarstwie* 320
 Tokarski Ryszard, *Semantyczne konotacje nazw zjawisk atmosferycznych* 302—304
 Tolstoj Lew 183
 Tolstoj Lew, *Anna Karenina* 210—211
 Tomaszewska Hanna, *Sekrety słów* 53—57
 Tuwim Julian 122
 Tuwim Julian, *Czereśnie* 277
 Tuwim Julian, *Eksperyment* 275—276
 Tuwim Julian, *Figielek* 325
 Tuwim Julian, *Sic!* 79
 Tuwim Julian, *Sprzeczką z żoną* 410—411
 Tuwim Julian, *Wspomnienie* 274
 Tuwim Julian, *Zosia-Samosia* 366
 Twain Mark 182
 Twardowski Jan, *Niecodziennik wtóry* 114
 Twardowski Jan, *Rysowałem diabła bez rogów, bo samiczka...* 200—202
 Twardowski Jan, *Śpieszmy się* 160—161
 Ulrich Leon 126
 Updike John, *Lament nad kakaem* 266
 Wachowicz Barbara 224
 Watzlawick Paul 413
 Wierzbicka Anna 334—335
 Wierzbicka Anna, *Rozważania o częściach mowy* 173—174
 Wierzbicka Anna, *Podwójne życie człowieka dwujęzycznego* 13—14, 15
 Wierzbicki Piotr, *Upiorki* 197
 Wierzyński Kazimierz 273
 Wilczek Piotr, „Leszku kochany, żegnam Cię”. *Mowa Kazimierza Wierzyńskiego nad grobem Jana Lechonia w świetle dzieł literackich, dokumentów i wspomnień* 156—157
 Wilkoń Aleksander 8
 Wilkoń Aleksander, *Boju, boju, bojka. Wybór baśni śląskich* 100

Wilkoń Aleksander, *Typologia odmian
językowych współczesnej polszczyzny*
95—96

Witkacy, *Tarantula* 348—349

Wordsworth William 271

Woroszyński Wiktor, *Felek* 70

Wroniak J. 19

Wyspiański Stanisław 91

Zechenter Witold 139

Żukowski Wasilij 41

Projekt okładki: Paulina Tomaszewska-Cieply

Redaktor: Olga Nowak

Redaktor techniczny: Barbara Arenhövel

Korektor: Ksymena Zawada

Copyright © 2009 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 1644-0552
ISBN 978-83-226-1564-5

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie III. Ark. wyd. 26,5. Ark. druk. 27,5.
Przekazano do drukarni w maju 2009 r.
Druk ukończono w lipcu 2009 r.
Papier offset. kl. III, 80 g.

Cena 43 zł

Łamanie: Pracownia Składu Komputerowego
Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego
Druk i oprawa: EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, Spółka Jawna
ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

